

INFORMATION & KOMMUNIKATION OFFICE 2016

1

DOCENDO

Denna bok är skriven utifrån de riktlinjer som ligger till grund för kursen Information och kommunikation 1 (INFINF01). Till boken finns ett antal övningsfiler som du kommer att använda, gör så här för att hämta dem:

- 1 Starta din webbläsare och skriv **docendo.se** i adressfältet, tryck på **Retur**.
- 2 Skriv artikelnumret, **1365**, i sökrutan och klicka på **Sök**.
- 3 Klicka på titeln **Information och kommunikation 1, Office 2016**.
- 4 Klicka på filen **1365.zip** under rubriken.
- 5 Klicka på **Spara** (Save) i meddelandefältet längst ner för att spara filen i mappen **Hämtade filer** (Downloads), eller klicka på **Spara som** (Save as) och välj var filen ska sparas.
- 6 När filen har laddats ner klickar du på **Öppna** (Open) för att öppna den.
- 7 Visa fliken **Extrahera** och klicka på **Extrahera alla** (Extract, Extract all).
- 8 Ange en mapp på hårddisken som filerna ska extraheras till och klicka på **Extrahera** (Extract). När det är klart öppnas mappen och filerna visas.

Tillsammans med övningsfilerna finns en pdf-fil som innehåller lösningsförslag till övningarna. Ofta finns det flera sätt att lösa en övning, i lösningsförslaget beskriver vi ett av de sätt som du kan välja för att nå resultatet.

Copyright © Docendo AB

Det är förbjudet att kopiera bilder och text i denna bok genom att trycka, fotokopiera, skanna eller på annat sätt mångfaldiga enligt upphovsrättslagen.

Våra böcker och tillhörande produkter är noggrant kontrollerade, men det är ändå möjligt att fel kan förekomma. Förlaget tar inget ansvar för de skador dessa fel kan orsaka för konsumenten. Vi tar gärna emot förbättringsförslag.

Produkt- och producentnamnen som används i boken är ägarens varumärken eller registrerade varumärken.

Tryckeri: Lenanders Grafiska, Sverige 2017

Första upplagan, första tryckningen

ISBN: 978-91-7531-092-3

Artikelnummer: 1365

Författare: Eva Ansell

Omslag: Docendo

Bild på omslaget: © Adobe Stock

Redaktionell bearbetning och layout: Eva Ansell

I INFORMATIONSSÖKNING

Söka information	7
Microsoft Edge	8
Visa webbsidor	9
Visa webbsidor på flikar	10
Öppna länk på ny flik	11
Samla webbsidor i hubben	12
Lägga till webbsida i Favoriter	12
Spara artikel i Läslista	14
Visa historik	14
Söka på webben	15
Söka via Microsoft Edge	15
Söka med Google	16
Söka efter bilder	17
Söka med bilder	18
Googles appar	18
Söka på webbsidan	19
Optimera sökresultatet	20
Avancerad sökning	21
Använda sökresultatet	22
Källkritik	23
Källor och hänvisningar	24
Skriva ut webbsida	25
Inställningar i Edge	26
Surfa privat	27
Extra övningar	28

2 KOMMUNIKATION

Olika typer av kommunikation	29
Verbal kommunikation	30
Icke verbal kommunikation	30
Visuell kommunikation	32
God kommunikation	32
Muntlig presentation	33
Planering	34
Hjälpmedel	34
Förberedelser	35
Framträdandet	36
Intern och extern kommunikation	38
Intern kommunikation	38
Extern kommunikation	39
Möteteknik	41
Varför har vi möten?	41
Inför mötet	42
Under mötet	43
Avsluta mötet	44
Termer sammanträdesteknik	44
Extra övningar	45

3 SOCIALA MEDIER

Sociala nätverkstjänster	46
Förtjänster och risker	47
Sociala mediers förtjänster	47
Risker med sociala medier	49
Sociala medieverktyg	51
Facebook	51
Företag och sociala medier	52
LinkedIn	52
Bild- och videodelningstjänster	52
Bloggar	53
Mikrobloggar	54
RSS	55
Diskussionsforum	55
Wiki	55
Sociala bokmärken (taggar)	56
Onlinespel	56
Skype	56
Molntjänster	57
Spotify	57
Vett och etikett på webben	58
Tonfall och tilltal vänner emellan	58
Adda chefen på Facebook?	59
Diskussionsforum	60
Extra övningar	61

4 FILHANTERING I WINDOWS 10

Öppna appar	62
Meddelandefältet	63
Visa alla appar	64
Skrivbordsappar	65
Ordna fönster	66
Fästa fönster sida vid sida	66
Minimera fönster	68
Maximera fönster	68
Växla mellan fönster	69
Utforskaren	70
Navigera mellan platser	72
Vyer	73
Information om filer	73
Hantera mappar och filer	74
Markera objekt	74
Sortera och gruppera objekt	75
Skapa mappar	76
Byta namn på objekt	77
Kopiera och flytta objekt	77
Ta bort och återställa objekt	79

Snabbåtkomst	80
Fästa mapp i Snabbåtkomst	80
Söka efter objekt	81
Söka via knappen Sök	81
Söka via mappfönster	82
Flyttbara lagringsmedia	83
Ansluta lagringsmedia	83
Kopiera till flyttbara enheter	83
Säker borttagning	84
Start-menyn	84
Ta bort paneler	84
Lägga till appar/paneler	84
Flytta och gruppera paneler	85
Ändra storlek på paneler	86
Åtgärdscenter	86
Snabbåtgärder	87
Inställningar	87
Extra övningar	88

5 DOKUMENTHANTERING I OFFICE

Microsoft Office 2016	89
Programfönstret	90
Menyfliksområdet	91
Hjälp	92
Välja kommando/åtgärd	92
Få hjälp	93
Hantera dokument	94
Skapa nytt tomt dokument	95
Spara dokument	96
Stänga dokument	98
Öppna dokument	99
Återuppta läsning	101
Växla mellan öppna dokument	102
Dokumenttyper	102
Skriva ut dokument	103
Förhandsgranska dokument	103
Skriva ut dokument	104
Extra övningar	105

6 SKRIVA OCH FORMATERA TEXT

Skriva text	106
Markera text	106
Redigera text	108
Infoga eller ersätta text	108
Radera text	108
Flytta text	109
Kopiera text	110
Urklipp	112
Ångra kommando	113

Stavningskontroll	114
Teckenformat	116
Styckeformat	118
Punkter och numrering	121
Automatiska listor	122
Tabbar	123
Tabeller	125
Infoga tabell	125
Formatera tabell	126
Redigera tabell	127
Infoga rader och kolumner	127
Ta bort rader och kolumner	128
Ändra kolumnbredd	129
Extra övningar	130

7 LÅNGA DOKUMENT

Navigeringsfönstret	131
Söka och ersätta text	132
Söka text	132
Söka och ersätta text	133
Avstava text	134
Hårt och mjukt bindestreck	134
Hårt blanksteg	135
Formatmallar	136
Dokumentteman	137
Välja formatuppsättning	138
Anpassa dokumentformat	138
Utskriftsformat	139
Sidbrytningar	141
Textflöde	142
Sidhuvud och sidfot	143
Sidnummer	145
Extra övningar	146

8 BILDER

Bildkomposition	147
Redigera bilder i appen Foton	149
Infoga bilder i Office	151
Infoga onlinebilder	152
Redigera bilder	153
Beskära bilder	154
Bildformat	154
Samspel mellan bild och text	155
Layoutalternativ	156
Justeringsstödlinjer	156

Infoga figurer i Office	157
Skapa arbetsyta.....	158
Redigera figurer.....	158
Frihandsfigurer och kurvor.....	159
Formatera figurer.....	160
Hantera flera objekt.....	161
Justera och fördela objekt.....	162
Infoga SmartArt i Office	162
Skapa bilder i Paint	163
Skapa egen bild.....	163
Spara bild.....	164
Öppna och redigera bild.....	165
Extra övningar	167

9 PRESENTATIONER

Skapa presentation	168
Infoga bild.....	168
Bildlayout.....	168
Bläddra mellan bilder.....	169
Presentationsvyer.....	169
Skriva text.....	172
Infoga objekt.....	173
Bilder	174
Ta bort bilder.....	174
Kopiera och duplicera bilder.....	174
Flytta och sortera bilder.....	175
Teman	176
Välja tema.....	176
Välja variant.....	177
Anpassa tema.....	177
Bildbakgrunden	177
Tecken- och styckeformat.....	178
Sidfot.....	179
Visa bildspel	180
Starta bildspel.....	180
Föredragshållarvyn.....	181
Konfigurera bildspel.....	182
Dölja bilder.....	183
Automatisk bildväxling.....	184
Övergångar	185
Animeringar	186
Lägga till animering.....	186
Anpassa animering.....	187
Åhörarkopior	189
Extra övningar	190

10 LAYOUT

Layout	192
Grundelement.....	192
Bildytan.....	193
Färger i layout	196
Färgers påverkan.....	196
Aktiva och inaktiva färger.....	197
Olika dokumenttyper	199
SIS-standard för kontorsdokument ...200	
Format.....	200
Dokumentytans indelning.....	200
Bilagor.....	203
Sidfot.....	203
Dokumentmallar	205
Extra övningar	208

11 KALKYLER

Skapa arbetsbok	210
Markera celler.....	210
Skriva text och tal.....	211
Redigera cellinnehåll.....	212
Skapa serie med Autofyll.....	213
Kopiera och flytta celler.....	214
Skapa formler	216
Autosumma.....	217
Verktuget Snabbanalys.....	218
Kopiera formler.....	219
Absoluta och relativa cellreferenser...220	
Formatera kalkyl	222
Formatera tal.....	222
Textjustering.....	223
Kopiera format.....	224
Kolumnbredd.....	225
Teman	227
Cellformat.....	227
Teman.....	228
Rader och kolumner	229
Infoga rader och kolumner.....	229
Flytta/kopiera rader och kolumner...230	
Ta bort rader och kolumner.....	230
Dölja/ta fram rader och kolumner...230	
Låsa/låsa upp rader och kolumner...231	
Utskriftsformat	231

Arbeta med blad.....	232
Infoga blad.....	232
Byta namn på blad.....	232
Ta bort blad.....	233
Gruppera blad.....	233
Flytta och kopiera blad.....	234
Funktioner.....	235
Infoga funktion.....	235
Statistiska funktioner.....	237
Extra övningar.....	238

12 DIAGRAM

Skapa diagram.....	240
Rekommenderade diagram.....	241
Redigera diagram.....	242
Diagrammets placering.....	243
Flytta, kopiera och ta bort diagram...	243
Diagramelement.....	244
Lägga till diagramelement.....	244
Snabblayout.....	245
Ändra data.....	246
Ändra diagramtyp.....	246
Formatera diagram.....	247
Diagramformat.....	247
Formatera diagramelement.....	248
Extra övningar.....	249

13 REGISTER

Skapa tabell.....	250
Redigera tabell.....	251
Infoga data i tabell.....	251
Formatera tabell.....	252
Ta bort tabellområde.....	253
Sortera data.....	253
Filtrera data.....	255
Filtrera tabell.....	255
Anpassa filter.....	256
Extra övningar.....	259

14 E-POST

Starta Outlook.....	261
Skapa e-postmeddelanden.....	262
Ta bort e-postmeddelanden.....	263
Svara och vidarebefordra e-postmeddelanden.....	263
Bifoga filer.....	264
Spara bifogade filer.....	265

Använda e-post.....	266
Tilltal.....	266
Kontrollera innehållet.....	267
Obesvarad e-post.....	269
Skräppost.....	269
Chatta.....	270
Skriva mejl på engelska.....	271
Extra övningar.....	273

15 LAGAR OCH SÄKERHET

Lagar och andra bestämmelser.....	274
Personuppgiftslagen.....	274
Datainspektionen.....	275
Offentlighets- och Sekretesslagen.....	276
Tryckfrihetsförordningen.....	276
Yttrandefrihetsgrundlagen.....	276
Meddelarfrihet.....	277
WikiLeaks.....	278
Ipred-lagen.....	279
Upphovsrättslagen.....	279
Datasäkerhet och dataskötsel.....	280
Uppdateringar.....	280
Säkerhetskopiering.....	281
Användaridentitet.....	281
Lösenord.....	282
Låsa datorn.....	282
Dataintrång.....	283
Kryptering.....	283
Virus.....	283
Extra övningar.....	284

16 ARBETSMILJÖ

Arbetsmiljölagen.....	285
Ergonomi och hälsa.....	285
Belastningsskador.....	285
Psykosocial arbetsmiljö.....	287
Friskvård i jobbet regi.....	288
Datorn och miljö.....	289
Miljömärkning.....	289
Energibesparing.....	289
Återvinning.....	289
Extra övningar.....	290

SAKREGISTER

1 Informationssökning

SÖKA INFORMATION

Det finns flera faktorer som påverkar hur väl du lyckas med din informationssökning. Till att börja med behöver du tekniska förutsättningar som rätt sökverktyg: en webbläsare, en söktjänst och en internetuppkoppling.

En bra sökteknik är viktig, tekniken kommer också att påverka ditt sökresultat. Det kan till exempel vara att leta efter information på flera olika webbplatser. Du kan hitta information via länksamlingar och ämnesdatabaser på internet. Det finns även mycket information att hämta genom muntliga intervjuer och via bibliotek (tidningsartiklar, kurslitteratur med mera).

Det första och viktigaste steget i informationssökningsprocessen är att ta reda på vad det är för typ av information du söker. Att lägga ner tid på att förbereda en sökning ger ofta bättre resultat än att bara kasta sig in i letandet. Du kan också bli en vassare informationssökare genom att göra inställningar i söktjänsten så att den effektivt ringar in just det du söker.

Hur man bäst tar till sig information varierar, eftersom vi fungerar på olika sätt. För dig kanske det fungerar bäst om du lyssnar, tittar på filmer och bilder eller läser.

I det här kapitlet kommer vi att titta på hur du kan söka efter information via webbläsaren och söktjänster samt ge tips på olika sökmetoder.

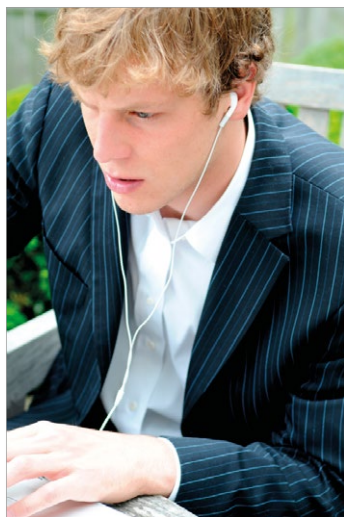
Vad är internet?

Internet är ett globalt nätverk som består av ett antal mindre nätverk, det vill säga datorer över hela världen som är sammankopplade och som kan utbyta information med varandra. Idag hittar du det mesta på internet, vilket gör att det är utmärkt ställe att börja på när du behöver söka efter information.

Webbläsare

För att kunna visa en webbsida behöver du en webbläsare. Det finns flera olika webbläsare att välja mellan, de flesta är gratis och fungerar på ungefär samma sätt. I den här boken använder vi Microsoft Edge som är Microsofts webbläsare i Windows 10. Andra webbläsare är till exempel Google Chrome, Mozilla Firefox och Safari.

Söka information	7
Microsoft Edge	8
Samla webbsidor i hubben	12
Söka på webben	15
Optimera sökresultatet	20
Använda sökresultatet	22
Källkritik	23
Källor och hänvisningar	24
Skriva ut webbsida	25
Inställningar i Edge	26
Extra övningar	28

Webbsidor

När du surfar på internet gör du det genom att titta på olika webbsidor. Webbsidorna är uppbyggda av HTML-koder. Webbläsarna finns till för att ta emot dessa koder samt omtolka dem så att de i stället för koder kan visas som text, bild, film med mera.

Varje webbsida har en unik webbadress för att du ska kunna hitta till den. En webbadress kallas även URL (Uniform Resource Locator). När man skriver ut en webbadress visas oftast bara företagets namn och toppdomänen.

En webbadress är uppbyggd på följande sätt:

Adressen inleds ibland med det protokoll som används för att visa sidan. `https://` innebär att sidan är säker.

`https://www.seb.se`

Här finns företagets namn (detta är unikt för webbplatsen som du besöker).

Efter adressen kommer toppdomänen som ofta visar i vilket land sidan finns. Svenska webbsidor har oftast `.se`, norska sidor har `.no` och `.com` är en internationell adress.

`www` står för World Wide Web (ett nätverk av sidor på internet som kan innehålla text, bilder och ljud).

Tänk på att många webbsidor förändras från dag till dag. Innehållet på webbsidorna som visas i denna bok ser antagligen annorlunda ut idag. Det kommer hela tiden nya webbplatser och andra försvinner.

MICROSOFT EDGE

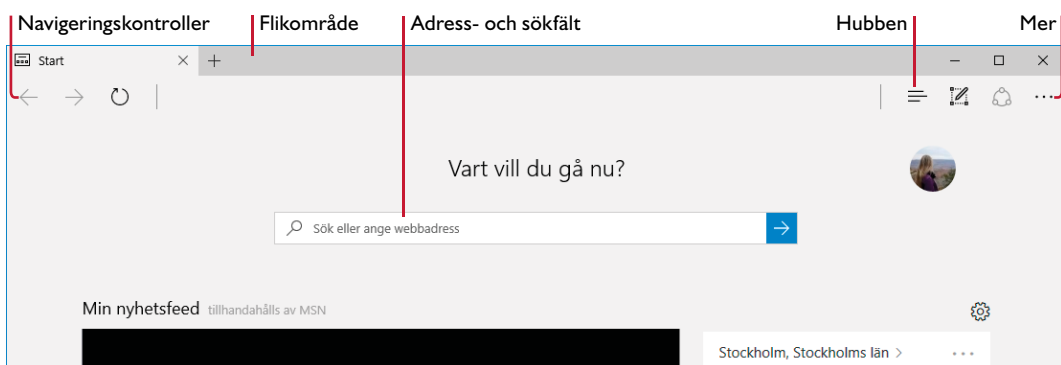
För att öppna appen Microsoft Edge klickar du på panelen **Microsoft Edge** på Start-menyn. Visas ingen panel kan du söka efter appen via knappen **Sök** (Search). Skriv **Edge** och när sökresultatet visas klickar du på **Microsoft Edge**.

Du kan även öppna appen direkt från aktivitetsfältet längst ner på skrivbordet. Klicka på knappen **Microsoft Edge**.

När du har öppnat appen visas som standard startsidan. Du kan själv bestämma vad som ska visas när du öppnar appen, till exempel en tom flik eller en specifik webbsida. Läs mer i avsnittet Inställningar i Edge på sidan 26.

2 Kommunikation

Förmågan att kommunicera är grundläggande för vår existens, för våra relationer och vårt sociala nätverkande. Vi kommunicerar genom att sända tankar, åsikter eller information från ett ställe till ett annat med hjälp av tal-, skrift-, bild- eller kroppsspråk.

Kommunikation är en dubbelriktad process, en handling som har som mål att nå en önskad reaktion från någon annan och den är också en grundförutsättning för att vi ska kunna samarbeta.

Kommunikationsprocessen

Det finns ett flertal begrepp som beskriver kommunikationsprocessen:

Sändare: Den som sänder iväg ett budskap.

Budskap: Innehållet i det som sänds. Ett budskap kan till exempel bestå av information, reklam, åsikter och nyheter.

Kanal: Beskriver *hur* ett budskap sänds. Kanaler kan till exempel vara muntligt framförande, e-post, sociala medier, film, tv, reklam, pappers-tidningar och bruksanvisningar.

Mottagare: Den som tar emot ett budskap.

Målgrupp: Den grupp mottagare som budskapet är tänkt att riktas till. Målgruppen kan bestå av en grupp människor som har ett visst intresse, en viss ålder, ingår i ett ensam- eller storfamiljshushåll, har en speciell livsstil, inkomst med mera.

Feedback: Betyder att mottagaren ger någon form av respons (reaktion) på innehållet i ett budskap. Sändaren kan använda feedback som ett verktyg för att undersöka om något viktigt i budskapet gått förlorat på vägen.

OLIKA TYPER AV KOMMUNIKATION

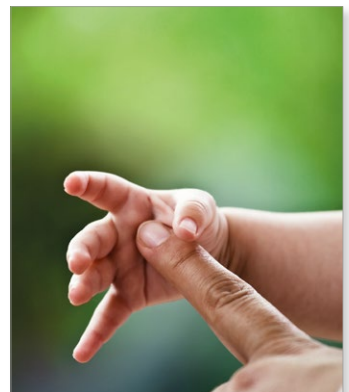
Människan har både ett *ickeverbalt* och ett *verbalt språk*. Det ickeverbala språket handlar om relationer, känslor, identitet och upplevelser. Budskapet överförs med hjälp av kroppsspråk, beröring, ögonkontakt och röstnyanser. De flesta av oss föds med förmågor som gör att vi redan som spädbarn är mottagliga för att upptäcka och utveckla det ickeverbala språket.

Vi brukar knäcka koden till det verbala (muntliga) språket vid tvåårsåldern. Det hjälper oss att uttrycka *abstrakta* saker, saker som inte är direkt tydliga eller konkreta. Vi kan till exempel prata om saker som hänt förr, om saker som ska ske i framtiden, om sådant som sker långt ifrån oss och sådant som sker inuti oss.

Olika typer av kommunikation	29
Muntlig presentation	33
Intern och extern kommunikation	38
Möteteknik	41
Extra övningar	45

Ordet kommunikation används för att beskriva all slags kommunikation: från bil- och kollektivtrafik, mediekommunikation till samspel i djurliv och mellan människor. Här riktar vi fokus på kommunikationen mellan människor.

*Ordet kommunikation kommer från latinets *communicare* och betyder göra gemensamt.*

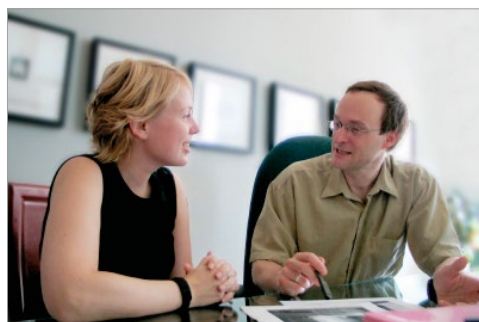

Verbal kommunikation

En *dialog* kan beskrivas som ett dubbelriktat samtal mellan två eller fler deltagare. De som ingår i dialogen turas om att tala och att lyssna. Till dialogen hör även pauser.

Det finns mer *informella* samtal som inte är planerade i förväg, som till exempel våra vardagliga samtal med vänner och familj. I dessa samtal finns sällan någon maktfördelning utan alla har i princip lika mycket rätt att tala och uttrycka sina åsikter.

Det finns även andra typer av samtal där målet med samtalen har ett särskilt syfte. Dessa mer *formella* samtal har ofta både uttalade och outtalade regler för vems tur det är att tala, i vilken ordning man ska tala, hur mycket man ska prata och vilka ämne som det är okej att prata om. Det kan handla om kundsamtal, anställningsintervjuer, samtal mellan chef och medarbetare och så vidare.

Ickeverbal kommunikation

Kroppsspråk

För det mesta har vi bra kontroll på *vad* vi säger, åtminstone när vi använder vårt verbala språk. Vi har svårare att styra *hur* vi säger det, eftersom det oftast sker utanför vårt medvetande. Till exempel kan vårt röstläge, pauser och betoningar avslöja om vi är lugna eller stressade eller om vi kommer från Skåne eller Norrland. Det finns alltså två nivåer av ett budskap: *vad* som sägs och *hur* det sägs.

Forskning visar att kroppsspråket har störst inflytande på hur vi tolkar budskap som vi sänder till varandra. Först därefter uppmärksammar vi rösten hos varandra. Minst betydelse har, förvånansvärt nog, innehållet och orden som används.

Varje gång vi samspekar med andra människor tränar vi upp förmågan att läsa av varandra, och att tolka de olika språkens innebörder.

När vi upplever att det verbala och ickeverbala språket inte stämmer överens, blir det svårare för oss att tro på vad orden berättar. Om vi, med orden blir varmt välkomnade, men samtidigt märker att budskapet kommer från någon som har ett spänt och tillbakahållet kroppsspråk, då lägger vi i de flesta fall mest vikt vid kroppsspråkets signaler.

Kroppsspråk innefattar:

- **Gester.** Gesterna är en del av kroppsspråket som vi är bäst på att kunna kontrollera (åtminstone till viss del). Vi använder fingrar, händer, armar, axlar och så vidare, för att förstärka det som vi vill uttrycka med ord.

- **Ögonen.** Ögonen beskrivs ofta som själens spegel, och eftersom ögonen så lätt förmår att spegla vårt sinnestillstånd är de ett mycket betydelsefullt verktyg när vi kommunicerar.

Olika kulturer, sammanhang och situationer har olika regler för exempelvis hur länge vi är bekväma vid att låta blicken dröja kvar när vi ser in i varandras ögon.

- **Ansiktet.** Ansiktet består av flera muskler som lever sitt eget liv. Med hjälp av minspelet kan vi koda varandras känslor, upplevelser och värderingar.

- **Avstånd/närhet.** Hur fysiskt nära vi väljer att vara varandra när vi kommunicerar påverkas av vilken miljö vi befinner oss i och inte minst vad vi själva har med oss i bagaget (olika bakgrunder, erfarenheter och kulturella skillnader). Det här tillsammans är avgörande för hur stort avstånd (frirum) och närhet (intimitet) till andra människor som vi känner oss bekväma med.

Den största orsaken till att vi varierar mellan närhet och avstånd beror på *vem* vi kommunicerar med. Avståndet är naturligtvis olika beroende på om vi kommunicerar med våra partners, närmaste familjen, människor som vi träffar vid formella tillställningar eller i kön till kassan i mataffären.

- **Kroppen.** Kroppshållningen och sättet som vi rör oss på berättar bland annat om vi är öppna eller på vår vakt, men även om vi är unga eller gamla.
- **Klädsel och utsmyckning.** Med våra kläder och frisyren sänder vi tydliga signaler till omgivningen om vilken identitet vi är måna om att uttrycka.
- **Rösten.** Röstläge, rytm, dialekt, andningstempo och pauseringar berättar om våra inre känslor, vårt ursprung, vår ungefärliga ålder med mera. Lågt tonfall uttrycker självförtroende medan högt avslöjar att vi är spända.

6 Skriva och formatera text

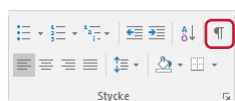
SKRIVA TEXT

När du skriver text radbryts den automatiskt och nya sidor skapas vart efter de behövs. Varje gång du trycker på **Retur** skapas ett nytt stycke. För att lättare kunna redigera dokumentet ska du aldrig trycka på **Retur** bara för att byta rad. Varje stycke formateras för sig så att det blir lätt att skilja olika rubriknivåer från brödtexten.

Visa dolda tecken

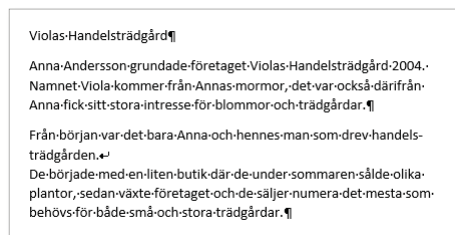
För att se hur många stycken det finns i texten kan du visa dolda tecken, tecken som inte skrivs ut, till exempel blanksteg och stycke-brytningar.

Visa fliken **Start** och klicka på **Visa alla** (Home, Show/Hide ¶) i gruppen **Stycke** (Paragraph) för att visa eller dölja dolda tecken.

När du visar alla tecken visas varje blanksteg som en liten punkt, stycke-brytningar visas med ett stycketecken, ¶, och radbrytningar visas med en liten böjd pil, ↵, vilket du ser i sista stycket.

Vill du ha ett större mellanrum mellan vissa stycken kan du infoga flera stycke-brytningar, genom att trycka på **Retur** flera gånger.

MARKERA TEXT

När du redigerar ett dokument måste du först tala om för datorn vilken del av texten som ska förändras. Detta gör du genom att markera den bokstav, mening eller det textavsnitt som du vill påverka.

Det vanligaste sättet att markera text är att dra med musen. Placera muspekaren där du vill påbörja markeringen, tryck ner vänster musknapp och håll den nertryckt, dra därefter över den text som ska markeras. När texten är markerad släpper du musknappen. Du kan därefter välja önskat kommando för att påverka den markerade texten.

Tomater kan odlas vid en södervägg eller på friland i skyddat läge. De kan odlas under kupor eller tunnlar av plast eller glas, de kan odlas i hinkar eller lådor på balkonger och altaner.

Ett ord markeras genom att du dubbelklickar på det.

En mening markeras genom att du trycker på **Ctrl** samtidigt som du klickar någonstans i meningen.

Skriva text	106
Markera text	106
Redigera text	108
Stavningskontroll	114
Teckenformat	116
Styckeformat	118
Punkter och numrering	121
Tabbar	123
Tabeller	125
Extra övningar	130

Håller du musknappen nertryckt och drar utökas markeringen.

En rad markeras när du klickar till vänster om raden (muspekaren ska peka åt höger).

Tomaten hör till potatisfamiljen och härstammar från Sydamerika, troligt Växten kom till Europa på 1500-talet men har egentligen inte blivit populär förrän på 1900-talet – i vårt land först en bra bit in på 1900-talet. Nu är tomater vanliga överallt och finns att köpa året runt. Godast är de solvarma, doftande tomater som man just har plockat i den egna odlingen!

Ett stycke markeras när du dubbelklickar till vänster om raden. Du kan också trippelklicka var du vill i stycket.

Större textmängder markeras genom att du klickar i början av texten, håller **Skift** nertryckt och sedan klickar i slutet av texten.

Hela dokumentet markeras genom att du håller ner **Ctrl** samtidigt som du klickar till vänster om dokumentet. Du kan också trippelklicka till vänster om dokumentet eller använda tangentkombinationen **Ctrl+A**.

Splittrad markering

I Word finns även möjligheten att göra splittrade markeringar, det vill säga att markera flera områden i ett dokument samtidigt. Markera först ett område i texten, håll sedan ner tangenten **Ctrl** och markera nästa område.

Genom att markera flera områden i dokumentet kan du ändra och applicera format på flera ställen samtidigt.

Tomaten hör till potatisfamiljen och härstammar från Sydamerika, troligtvis Peru. Växten kom till Europa på 1500-talet men har egentligen inte blivit populär förrän på 1900-talet – i vårt land först en bra bit in på 1900-talet. Nu är tomater vanliga överallt och finns att köpa året runt. Godast är de solvarma, doftande tomater som man just har plockat i den egna odlingen!

Markera med tangenter

Det går även att markera text via tangentbordet. Du utgår från den plats där insättningspunkten för tillfället befinner sig. Håll ner **Skift** samtidigt som du trycker på någon av piltangenterna för att utöka markeringen med *ett tecken/en rad*. Håller du även ner **Ctrl** utökas markeringen med *ett ord/ett stycke* i taget.

Avmarkera text

Det är viktigt att veta att allt som är markerat kommer att påverkas av din nästa tangenttryckning. Avmarkera därför alltid markerad text innan du arbetar vidare. Det gör du genom att klicka någonstans i dokumentet.

Övning 46 – Markera och avmarkera text

Öppna Word-dokumentet **Den lilla trädgården** som finns i övningsmappen.

Markera rubriken. Markera första raden i första stycket. Markera både rubriken och första stycket. Markera hela det sista stycket. Avmarkera texten.

Markera meningen "I den lilla trädgården är det nära till allt som växer."

Markera hela dokumentet.

Markera ett ord i varje stycke (splittrad markering) och avmarkera slutligen texten.

Stäng dokumentet utan att spara några ändringar.

REDIGERA TEXT

Fördelen med ett ordbehandlingsprogram är att det är lätt att redigera texten i efterhand. Du kan till exempel skriva en text när idéerna flödar och i ett senare läge ta bort eller lägga till text. Du kan även flytta eller kopiera delar av texten från en plats till en annan, inom ett dokument och mellan dokument.

Infoga eller ersätta text

När du skriver text används det så kallade *infogningsläget*. Det innebär att du kan flytta insättningspunkten vart som helst i dokumentet och skriva text utan att den gamla texten försvinner. För varje tecken du skriver, skjuts den gamla texten framåt ett steg.

Om du i stället vill ersätta text kan du markera den befintliga texten och skriva ny text. Så fort du börjar skriva något ersätts den markerade texten.

Radera text

När du vill radera text, använder du tangenterna **Delete** för att radera tecknet till höger och **Backsteg** för att radera tecknet till vänster. Håller du även ner **Ctrl**-tangenten raderas hela ordet.

Korrekturtecken

En korrekturläsare använder sig av olika typer av korrekturtecken för att markera fel som uppstått i texten. När korrekturläsaren hittar ett fel markeras felet med ett *lokaliseringstecken* i texten. Detta tecken upprepas sedan i marginalen, tillsammans med ett *åtgärdstecken* eller en anteckning om vad det ska stå i stället.

Exempel på lokaliseringstecken:

I listan nedan finns några vanliga korrekturtecken. Dessa korrekturtecken visas i marginalen, tillsammans med ett lokaliseringstecken.

Åtgärdstecken

Ta bort (tecknet kallas deleatur)

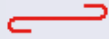
Öka mellanrummet

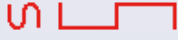
Minska mellanrummet

Ny rad eller nytt stycke

Dra ihop raderna

Byt plats på tecknen/orden

INFORMATION & KOMMUNIKATION OFFICE 2016

Den här boken riktar sig till dig som vill ha en bra grund att stå på när det gäller att använda persondatorer och internet för att kommunicera på olika sätt. Du får grundläggande kunskaper i Microsoft Office 2016 och Windows 10 och får praktiskt arbeta med filhantering, skapa och formatera texter, skapa och infoga bilder, arbeta med layout och dokumentmallar, skapa presentationer, visa bildspel, utforma kalkyler, arbeta med register med mera.

I boken förklarar vi på ett enkelt sätt hur du använder de sociala mediernas tjänster till att kommunicera, samarbeta och hantera information, såväl i yrkesliv som i privata sammanhang. Du får vägledning i informationssökning på internet och lär dig att värdera källor. I boken behandlas också kommunikationsteori, möteteknik, lagstiftning, datasäkerhet och arbetsmiljö. Vi tittar även på grunderna i e-posthantering och ger bland annat tips om språkbruk, netikett samt hur du kan påbörja och avsluta mejlkonversationer på engelska.

Boken är skriven utifrån de riktlinjer som ligger till grund för kursen Information och kommunikation 1 (INFINF01).

DOCENDO

